

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2019 V KOŠICKOM KRAJI

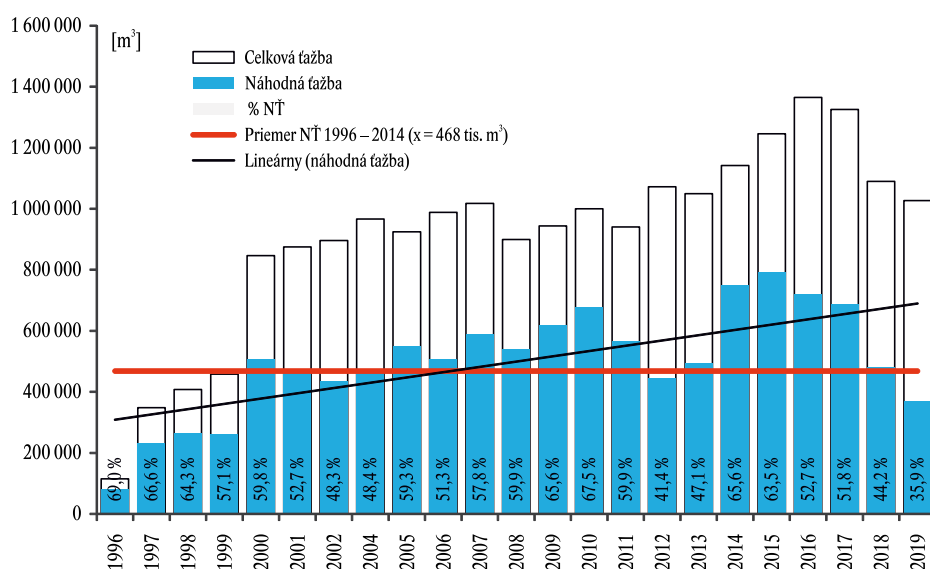
Roman Leontovyč

Leontovyč, R.: Forest health in Košice region in 2019. APOL, 2020, vol. 1, no. 2, p. 204–206.

Abstract: In 2019, the declining trend of accidental felling in the Košice Region, Slovakia remained. Over the last three years, the volume of accidental felling has halved. In 2016 the volume of accidental felling was at the level of 720 thousand m³, in 2019 the volume of felling reached only 369 thousand m³ (average year-on-year decrease by 117 thousand m³). The share of accidental felling to the volume of total felling decreased compared to previous years and in 2019 it represented 39.6%, which is average year-on-year decrease of 8.3%. The volume of accidental felling in 2019 reached 369 thousand m³. Same as in previous years the coniferous wood was dominantly attacked. Last year, the volume of infested coniferous mass accounted for 80% of the total volume of accidental felling. In 2018 it reached 75.6%. The highest volume of accidental felling in 2018 was recorded as a result of bark beetles' infestation. In 2019, 239 thousand m³ were infested in the region, which represents a year-on-year decrease of 63.7 thousand m³.

Key words: sanitary felling; harmful agents; bark beetles

Aj v roku 2019 sa zachoval klesajúci trend vývoja náhodných ťažieb v Košickom kraji. Za obdobie posledných troch rokov došlo k poklesu objemu NT o polovicu. Pokiaľ v roku 2016 sa ešte pohyboval na úrovni 720 tis. m³, v roku 2019 dosiahol objem náhodnej vykonanej ťažby 368 536 tis. m³ (medziročný pokles o 116,4 tis. m³). Podiel náhodnej vykonanej ťažby k celkovému objemu ťažieb v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi opäť poklesol a v roku 2019 predstavoval 39,6 %, čo je medziročný pokles o 8,3 % (obr. 1).

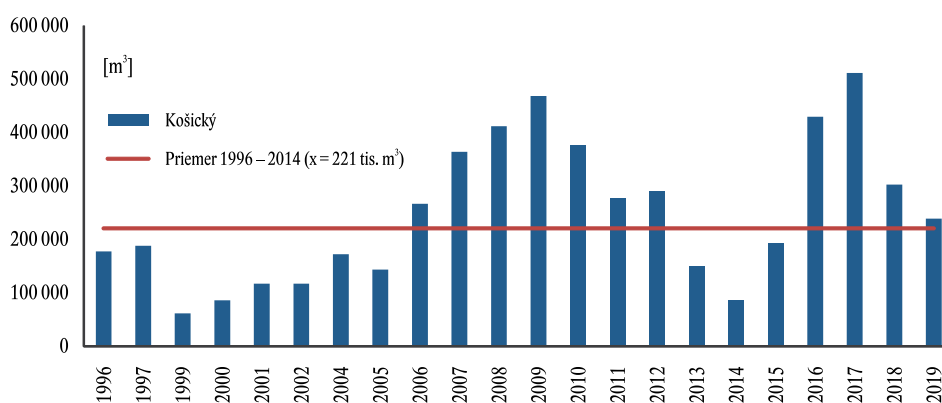
Obrázok 1. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Košickom kraji
Figure 1. Development of sanitary felling share in total felling volume in the Košice region.

Následkom pôsobenia škodlivých činiteľov bolo v roku 2019 v regióne napadnutých 368,5 tis. m³ drevnej hmoty (tab. 1), pričom dominantne bola napadnutá ihličnatá hmota. V minulom roku tvoril objem napadnutej ihličnatej hmoty 80 % z celkového objemu NT, v roku 2018 dosiahol 75,6 %.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Košického kraja v roku 2019
Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Košice region in 2019.

Činitele	Dreviny		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
	[m ³]		
Abiotické škodlivé činitele	37 084	57 954	95 038
Abiotické činitele	37 084	57 954	95 038
Iné abiotické	155	1 476	1 631
Sneh	1 195	623	1 818
Sucho a úpal	16 725	11 402	28 127
Vietor	19 009	44 063	63 072
Záplavy a podmáčanie	0	390	390
Antropogénne škodlivé činitele	8 937	2 149	11 086
Antropogénne činitele	8 937	2 149	11 086
Imisie	8 631	526	9 157
Iné antropogénne	192	649	841
Odcudzenie dreva	114	974	1 088
Biotické škodlivé činitele	248 827	13 585	262 412
Huby	5 541	8 831	14 372
Hniloby	244	225	469
Iné huby	4 402	8 247	12 649
Koreňovka vrstevnatá	196	0	196
Rakovina a nekróza kôry	699	7	706
Tracheomykózy	0	352	352
Ostatné biotické škodlivé činitele	7 886	1 056	8 942
Iné biotické	7 683	1 056	8 739
Obhryz a lúpanie zverou	203	0	203
Podkôrnny hmyz	235 400	3 698	239 098
Iný podkôrnny hmyz	11 453	1 013	12 466
Lykožrút lesklý	183	0	183
Lykožrút smrekovcový	7	0	7
Lykožrút smrekový	220 345	0	220 345
Lykožrúty na jedli	2 646	0	2 646
Podkôrník dubový	0	2 685	2 685
Podkôrníkové na borovici	766	0	766
Spolu	294 848	73 688	368 536

Najvyšší objem náhodnej vykonanej ťažby sa zaznamenal následkom napadnutia porastov podkôrnym hmyzom. V roku 2019 bolo podkôrnym hmyzom napadnutých 239 100 m³, čo predstavuje medziročný pokles o 63,7 tis. m³ (obr. 2). Najhoršia situácia v rámci regiónu je v oblasti Gemera, najmä v oblasti LC Štítnik, Podsúľová, Nižná Slaná, Dobšiná, Ladová, Mlynky a Stará Voda. Celkový objem napadnutej hmoty biotickými činiteľmi dosiahol 262,4 tis. m³ (medziročný pokles o 75,1 tis. m³). Pôvodcami hubových ochorení bolo napadnutých 14,4 tis. m³ (prírastok 400 m³), ostatnými biotickými činiteľmi 20,6 tis. m³, čo predstavuje pokles o 11,7 tis. m³.

Obrázok 2. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Košickom kraji
Figure 2. Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Košice region.

K opätovnému poklesu NT došlo aj pri abiotických činiteľoch, pokiaľ v roku 2018 bolo poškodených 126,7 tis. m³, v roku 2019 objem NT dosiahol 95 038 m³. Ihličnatej hmoty bolo napadnutých 37 tis. m³ a listnatej 58 tis. m³. Najvýznamnejším abiotickým pôsobiacim činiteľom bol vietor. V Košickom kraji bolo vetrom poškodených 63,1 tis. m³ (pokles o 36,3 tis. m³), suchom a úpalom 28,1 tis. m³ (nárast o 4,1 tis. m³) a snehom 1,8 tis. m³ (pokles o 500 m³).

Dlhodobochodochádza v regióne aj k poklesu antropogénne pôsobiacich činiteľov. V roku 2019 malo ich pôsobenie za následok náhodné ťažby v objeme 11,1 tis. m³ (medziročný pokles o 6,2 tis. m³). Najvýznamnejšou mierou sa na tomto stave podieľali imisie, ktoré tvorili 83 % z celkového objemu NT, krádeže dreva dosiahli 1,1 tis. m³ (medziročný pokles o 1,3 tis. m³).

Náhodnými ťažbami boli najviac postihnuté okresy Rožňava (192 tis. m³), čo predstavuje 52 % z celého objemu náhodnej vykonanej ťažby regiónu (tab. 2). Taktiež aj v ostatných okresoch došlo k poklesu náhodných ťažieb. V okrese Spišská Nová Ves objem náhodnej vykonanej ťažby dosiahol 63 tis. m³ (medziročný pokles o 25,5 tis. m³) a Gelnica 40,1 tis. m³ (pokles o 16,6 tis. m³).

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2019 podľa okresov Košického kraja

Table 2. Volume of sanitary felling, and total felling volume in 2019 by districts of the Košice region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Gelnica	33 993	6 106	40 099	23,4 %	103 998	67 041	171 039
Košice	433	1 915	2 348	9,2 %	1 202	24 239	25 441
Košice-okolie	18 787	19 992	38 779	15,4 %	39 328	212 449	251 777
Michalovce	93	13 055	13 148	33,1 %	694	39 023	39 717
Rožňava	178 722	13 256	191 978	60,1 %	206 893	112 634	319 527
Sobrance	1 100	8 258	9 358	11,9 %	2 662	75 699	78 361
Spišská Nová Ves	61 244	1 732	62 976	62,9 %	77 035	23 071	100 106
Trebišov	476	9 374	9 850	24,2 %	844	39 801	40 645
Spolu	294 848	73 688	368 536	35,9 %	432 656	593 957	1 026 613

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Košickom kraji

Aj keď trend podielu náhodnej ťažby v regióne postupne klesá, nemožno v najbližších rokoch očakávať výrazný pokles náhodných ťažieb. Vzhľadom na klimatické podmienky posledných rokov, ako aj plošné rozšírenie podkôrnikovej kalamity v smrečinách, najmä v oblasti Gemera a Spiša očakávame, že v regióne bude najvýznamnejšie ovplyvňovať náhodné ťažby podkôrny hmyz. Následne rozpadajúce sa porasty sa stávajú náchylnejšie na poškodzovanie abioticky pôsobiacich faktorov, najmä vetrom. Medzi najviac ohrozené oblasti patria oblasti Gemera a Spiša najmä LC Štítnik, Podsúľová, Nižná Slaná, Dobšiná, Ladová, Mlynky a Stará Voda, Spišská Nová Ves, Gelnica a pod.

Podakovanie

„Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č.: APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-16-0031“. Tento príspevok bol podporený projektom „Výskum a vývoj na podporu konkurencieschopnosti slovenského lesníctva – SLOVLES“, projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Projekt bol realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Práca vznikla vďaka finančnej podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) pre projekt č. 313011X531 „Rozvoj biologicky a biotechnicky orientovaných systémov ochrany lesov pred domácimi a nepôvodnými (inváznymi) organizmami“.

Adresa:

Ing. Roman Leontovyč, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, 969 23 Banská Štiavnica
e-mail: roman.leontovyč@nlcsk.org